

UOT 331.5

SAHİBKARLIQ FƏALİYYƏTİNİN ƏMƏK BAZARININ FORMALAŞMASINA TƏSİR İSTİQAMƏTLƏRİ

Azər Vahid oğlu Hacıyev

Mingəçevir Dövlət Universiteti

Azərbaycan Texnologiya Universitetinin dissertantı

azar.haciyev@mdu.edu.az

***Xülasə:** Əmək bazarı və sahibkarlıq bir-birini təmin edən məqamlardır çünki sahibkarlar əmək bazarından işçi təmin edir və işçilər də sahibkarlar üçün əmək göstərir. Bu proses, iqtisadiyyatın dövriyyəsi və inkişafı üçün əhəmiyyətli bir rol oynayır. Əmək bazarının dinamikası sahibkarların inkişaf və uğurunu təyin edir. Tədqiqatda əsas məqsəd sahibkarlıq fəaliyyətinin əmək bazarının formalaşmasına və inkişafına təsir istiqamətləri və bu istiqamətlərin müsbət və mənfi tərəfləri, sahibkarlıq fəaliyyətinin və əmək bazarının inkişafının müasir vəziyyəti, əmək bazarının inkişafının gücləndirilməsi istiqamətlərinin araşdırılmışdır.*

***Açar sözlər:** sahibkarlıq, əmək bazarı, iqtisadi inkişaf, məşğulluq, işsizlik*

Giriş

Sahibkarlıq və **əmək bazarı** anlayışları iqtisadiyyatın əsas komponentlərindəndir və bir-birinə sıx şəkildə bağlıdır. Bu anlayışların hər biri özünəməxsus xüsusiyyətlərə malikdir, amma eyni zamanda bir-birini tamamlayır və bir-birini iqtisadi təsir edir.

Sahibkarlıq, yeni ideyaların həyata keçirilməsi, yeni bizneslərin yaradılması, və ya mövcud müəssisələrin inkişaf etdirilməsi məqsədilə risk götürmə və təşəbbüs göstərmə fəaliyyətidir. Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsas məqsədi yeni məhsullar və xidmətlər təklif edərək bazarda fərqlənmək və müştəri tələblərini qarşılamaqdır. Sahibkarlar innovasiya, liderlik, resursların səmərəli istifadəsi, və iqtisadi artım yaradaraq iqtisadiyyatda mühüm rol oynayırlar. Sahibkarlığın əsas xüsusiyyətlərinə aşağıdakılar aiddir:

1. Sahibkarlar yeni ideyalar, məhsullar və xidmətlər yaratmaqla bazarda fərqlənirlər.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti riski qəbul etməyi və qeyri-müəyyənliyi idarə etməyi tələb edir.
3. Sahibkarlıq yeni biznes qurmaq və ya mövcud biznesi genişləndirmək məqsədini daşıyır.
4. Sahibkarlar işin düzgün aparılması üçün maddi, insan və maliyyə resurslarını idarə edirlər.
5. Sahibkarlar daha yaxşı gəlir əldə etmək, bazarda mövqelərini gücləndirmək və sosial-iqtisadi problemləri həll etmək məqsədini daşıyır.

Sahibkarlıq fəaliyyəti yeni bizneslər yaratmaqla iqtisadi inkişafı dəstəkləyir, vergi gəlirləri təmin edir və işsizlik səviyyəsini azaldır. Eyni zamanda yeni müəssisələrin açılması əmək bazarına yeni iş imkanları gətirir. Sahibkarlıq texnoloji inkişafı təşviq edir və bu, digər sahələrə də müsbət təsir göstərir.

Əmək bazarı, işçi qüvvəsinin təklif etdiyi və işəgötürənlərin tələb etdiyi işlər arasında əlaqənin qurulduğu və əmək münasibətlərinin meydana gəldiyi iqtisadi sahədir. Burada insanlar iş axtarır və ya mövcud işlərini dəyişirlər, işəgötürənlər isə öz müəssisələrində çalışacaq işçiləri axtarır və işçi qüvvəsi ilə müqavilə bağlayırlar.

Əmək bazarının əsas komponentlərinə işçi qüvvəsinin təklif etdiyi iş imkanları, həmçinin iş axtaran insanların sayı və onların bacarıqları, işəgötürənlərin tələb etdiyi işçi sayı və bu işçilərin spesifik bacarıqları daxildir.

Əmək bazarının əsas iştirakçıları işçilər (işçi qüvvəsi) və işəgötürənlərdir. İşçilərin əmək haqqı, iş şəraiti və işəgötürənlərin əmək müqaviləsi üzrə təqdim etdiyi imkanlar əmək bazarının xüsusiyyətlərini müəyyən edir.

Əmək bazarı işçilərin məşğulluğunu və işsizlik səviyyəsini müəyyən edir. Əmək bazarı müəyyən sahələrdə işçi qüvvəsinin təhsil səviyyəsi və bacarıqları ilə əlaqəli olan tələbləri göstərir.

Əmək bazarı işçilərin hüquqlarını qoruyan qanunlar və iş şəraitinin müəyyən olunmasında rol oynayır [1].

İşçilərin mövcudluğu və məşğulluq səviyyəsi iqtisadi sabitliyə təsir edir. İşçi qüvvəsinin keyfiyyəti və təhsili müəssisələrin məhsuldarlığını və innovasiyasını artırır. İşçilərin iş şəraiti və maaşları sosial rifahın artırılmasında və əmək hüquqlarının qorunmasında mühüm rol oynayır.

Sahibkarlıq və əmək bazarı bir-birini qarşılıqlı şəkildə təsir edir və bir-birinə bağlıdır:

1. Sahibkarlıq yeni müəssisələr açaraq və mövcud biznesləri böyüdərək əmək bazarına yeni iş imkanları təqdim edir. Bu iş imkanları əmək bazarının tələblərini qarşılıyır və məşğulluğu artırır.

2. Sahibkarlıq fəaliyyətində yeni texnologiyaların tətbiqi və innovativ yanaşmalar əmək bazarının tələblərini dəyişdirir. Sahibkarlar yeni bacarıqlara və ixtisaslara ehtiyac duyduqda, bu əmək bazarının strukturlarını və işçi qüvvəsinin bacarıqlarını tənzimləyir.

3. Sahibkarlıq fəaliyyəti yalnız yeni iş yerləri yaratmaqla yanaşır, həm də regionlar arasında iqtisadi bərabərsizliyi azaldır, yerli əmək bazarlarını inkişaf etdirir və sosial rifahın artmasına təsir göstərir.

4. Sahibkarlar yenilikçi məhsul və xidmətlər təqdim etdikcə, əmək bazarının adaptasiyası zərurətə çevrilir. Yeni sahələrdə ixtisaslaşmış işçilərə ehtiyac yaranır, bu da əmək bazarının təkmilləşməsinə tələb edir.

Sahibkarlıq fəaliyyəti və əmək bazarı arasında sıx bir əlaqə mövcuddur. Sahibkarlıq, özlüyündə yalnız iqtisadi artımı və sərmayə qoyuluşunu stimullaşdırmaqla yanaşı, həm də əmək bazarının formalaşması və inkişafına mühüm təsir göstərir. Bu təsir müxtəlif yönərdən görünür və həm müsbət, həm də mənfi tərəfləri ilə əmək bazarının strukturu, dinamizmi və çevikliyi müəyyənləşdirir.

Sahibkarlıq fəaliyyəti, xüsusilə işgüzar mühitin formalaşmasında və inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır. Bu fəaliyyətin əmək bazarına təsirləri çoxşaxəlidir və həm müsbət, həm də mənfi tərəflərə malik ola bilər. Sahibkarlığın əmək bazarına təsirlərini daha ətraflı aşağıdakı kimi sıralamaq olar:

Yeni iş yerlərinin yaradılması

Sahibkarlıq fəaliyyətinin ən mühüm nəticələrindən biri iş yerlərinin yaradılmasıdır. Sahibkarlıq fəaliyyəti, yeni bizneslərin yaranması və mövcud müəssisələrin böyüməsi nəticəsində iş yerlərinin yaradılmasına səbəb olur. Yeni bizneslərin açılması və mövcud müəssisələrin genişlənməsi nəticəsində əmək bazarına təzə işçi qüvvəsi daxil olur. Bu, xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə işsizlik səviyyəsinin azaldılmasına və iqtisadiyyatın davamlı inkişafına müsbət təsir göstərir [2].

Sahibkarlar yeni məhsullar və xidmətlər təqdim edərkən, bu, əmək bazarında müxtəlif sahələrdə işçi qüvvəsinə olan tələbin artmasına gətirib çıxarır. Kiçik və orta sahibkarlıq (KOS) müəssisələri xüsusilə yerli əmək bazarının inkişafında mühüm rol oynayır, çünki bu tip müəssisələr iqtisadiyyatın əsas həlqələrini təşkil edir və geniş iş imkanları yaradır. İstər kiçik və orta sahibkarlıq, istərsə də böyük müəssisələr əmək bazarına işçi qüvvəsi əlavə edirlər. Yəni, sahibkarlıq yeni iş imkanları yaratmaqla işsizlik səviyyəsini azaltmağa kömək edir və əmək bazarının tələblərini qarşılıyır.

Müsbət təsir:

- Yeni iş yerlərinin açılması, sosial rifahın yaxşılaşması və işsizlik səviyyəsinin azalması.
- İstənilən sahədə yeni peşə növlərinin yaranması, işçilər üçün müxtəlif məşğulluq imkanları.

Mənfi təsir:

- Yaradılan iş yerlərinin bəzən qeyri-standart olması (məsələn, müvəqqəti və ya part-time işlər) və bu səbəbdən işçilərin sabit gəlir və sosial təminatlardan məhrum olması.

İnnovasiya və texnologiyanın tətbiqi

Sahibkarlıq, xüsusən texnologiyaların tətbiqi və innovativ həllərin inkişafında mühüm rol oynayır. Sahibkarlar yeni texnologiyaları tətbiq edərək əmək bazarına müasir iş tələbləri gətirirlər. Sahibkarlıq fəaliyyəti, həmçinin yeni texnologiyaların və innovativ yanaşmaların iş həyatına daxil

edilməsinə şərait yaradır. Bu proses əmək bazarının strukturlarını dəyişdirir, yeni sahələrdə ixtisaslaşma və əmək bacarıqlarının inkişafını tələb edir. Bu, müəyyən sahələrdə yeni işlər yaradır, lakin digər sahələrdə ənənəvi iş növlərinin azalmasına səbəb ola bilər. Məsələn, informasiya texnologiyaları, biotexnologiya və digər yüksək texnologiyalı sahələrdə yeni iş yerlərinin yaranması, əmək bazarının tələblərini dəyişir.

Müsbət təsir:

- Yeni texnologiyaların tətbiqi ilə yeni iş növlərinin yaranması, rəqabət qabiliyyətli iş yerlərinin formalaşması.
- Daha səmərəli iş mühiti və yüksək texnologiyaların tətbiqi sayəsində əmək məhsuldarlığının artması.

Mənfi təsir:

- Avtomatlaşdırma və robot texnologiyalarının istifadəsi bəzi iş növlərinin sıradan çıxmasına və bunun nəticəsində müəyyən işçi qruplarının işsiz qalmasına səbəb ola bilər.
- Aşağı ixtisaslı işçilərin işsizliyi artır, çünki texnologiyalar ənənəvi işləri əvəz edir.

Fərqli iş şəraiti və əmək bazarının şaxələndirilməsi

Sahibkarlar iqtisadi mühitdə yeni iş prinsipləri və işgüzar münasibətlər yaradırlar. Bu, həm də əmək bazarının strukturunun inkişafına və işçilər üçün daha yaxşı şərtlərin yaradılmasına şərait yaradır. Sahibkarlığın təşviqi həmçinin əmək bazarının daha çevik və rəqabətə davamlı olmasına gətirib çıxarır, çünki sahibkarlar daha yaxşı xidmət göstərmək və müştəri tələblərini qarşılamaq üçün işçilərə daha yaxşı təlimlər və şəraitlər təqdim edirlər.

Sahibkarlıq fəaliyyəti həmçinin qeyri-standart iş modellərinin yaranmasına səbəb olur. Məsələn, freelancerlik, uzaqdan iş və ya layihə əsaslı əmək münasibətləri daha geniş yayılmağa başlayır. Bu, əmək bazarını daha elastik və şaxələnmiş edir, insanların iş yerlərini dəyişdirmə imkanlarını artırır və iş saatlarının daha sərbəst müəyyənləşdirilməsini təmin edir. Bu cür iş şəraiti, həmçinin işçilərə öz iş vaxtlarını və yerini seçmə imkanı verir [4].

Sahibkarlıq fəaliyyəti əmək bazarının daha çevik və şaxələnmiş olmasına səbəb olur. Qeyri-standart iş şəraiti (freelance, uzaqdan iş, qısa müddətli müqavilələr) əmək bazarına daxil olur. Sahibkarlar müstəqil işçilərə, yəni freelancerlərə və ya layihə əsaslı əmək müqavilələri ilə işləyən şəxslərə müraciət edirlər, bu da əmək bazarını daha müxtəlif və çevik edir.

Müsbət təsir:

- Əmək bazarının şaxələnməsi;
- İşçilər üçün daha çox iş seçimi və rahat iş saatları;
- Həmçinin, yerli və beynəlxalq bazarlarda daha çox fərdi və mobil işçilərin iştirak etməsi.

Mənfi təsir:

- Qeyri-standart işlərin sosial təminatların olmaması, işçilərin pensiya və səhiyyə sığortası kimi hüquqlarının zəifləməsi.
- Əmək şəraiti və hüquqları ilə bağlı qeyri-sabitlik.

Təhsil və peşə hazırlığı

Sahibkarlıq, işgüzar fəaliyyətin tələblərinə uyğun yeni sahələrin yaranmasına və mövcud sahələrin inkişafına səbəb olur. Bu, əmək bazarında müəyyən ixtisaslaşma və işçi qüvvəsinin uyğunlaşmasını tələb edir. Məsələn, startaplar, texnologiya və xidmət sahələrində ixtisaslaşmış işçilərə ehtiyac yaranır.

Sahibkarlığın inkişafı, həmçinin əmək bazarının tələbləri ilə uyğun olan yeni təhsil proqramlarının və peşə kurslarının yaranmasına səbəb olur. Sahibkarlar öz müəssisələrində çalışan işçilərin bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün müxtəlif təlimlər və təhsil proqramları təşkil edir, bu isə ümumilikdə əmək bazarının keyfiyyətini artırır [2].

Sahibkarlıq fəaliyyəti, müxtəlif sənaye sahələrində və sahə ixtisaslarında yeni işçilərə olan tələbi artırır. Yeni bizneslər yaranan zaman bu bizneslər müəyyən bacarıqlara və ixtisaslaşmış işçilərə ehtiyac duyurlar. Bu, təhsil müəssisələri və peşə kursları üçün yeni proqramların yaranmasına, həmçinin işçilərin peşəkar bacarıqlarının inkişafına səbəb olur.

Eyni zamanda, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişlənməsi, əmək bazarının şaxələnməsini və müxtəlif ixtisaslaşmış işçi qüvvəsinə ehtiyacın yaranmasını təşviq edir. Məsələn, yeni texnologiyalar və startapların yaranması ilə əlaqədar olaraq, təhsil və peşə hazırlığı sahələrində fərqli ixtisaslara olan tələbat artır. Sahibkarlar, müasir texnologiyaları tətbiq edərək işçilərdən xüsusi bacarıqlar və yeni ixtisaslar tələb edirlər.

Müsbət təsir:

- Yüksək ixtisaslı işçilərə olan tələbin artması, əmək bazarının daha keyfiyyətli işçi qüvvəsi ilə təmin edilməsi;
- Təhsil və peşə hazırlığı sahəsində yeniliklər, işçilərin daha çox ixtisaslaşması və yeni bacarıqlar əldə etməsi;
- Yüksək ixtisaslı işçilərin əmək bazarına daxil olması və mövcud işçi qüvvəsinin bacarıqlarının artırılması.

Mənfi təsir:

- Təhsil sisteminin əmək bazarının dinamikasına uyğunlaşmaması, müəyyən sahələrdə işçi çatışmazlığı yaranması;
- İxtisaslaşmamış və ya təcrübəsiz işçilərin iş bazarına daxil olması çətinləşir, bu da işsizlik səviyyəsinin artmasına səbəb ola bilər;
- Peşə təhsilinin və təlimlərinin əmək bazarının tələbləri ilə uyğunlaşmaması, nəticədə ixtisaslaşmamış işçi qüvvəsinin artması;
- Təhsil və təlim sahəsində mövcud boşluqlar, bəzi sahələrdə işçi çatışmazlığı.

Regional inkişaf və əmək bazarının diversifikasiyası

Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı regionlar üzrə əmək bazarının balanslı şəkildə inkişaf etməsinə səbəb olur. Kənd təsərrüfatı və kiçik sənaye sahələri üzrə sahibkarlığın təşviqi, daha az inkişaf etmiş bölgələrdə iş imkanlarını artırır və əhalinin digər regionlara köç etmə ehtiyacını azaldır.

Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı regionlar üzrə əmək bazarının diversifikasiyasına səbəb olur. Sahibkarlar müxtəlif regionlarda yeni bizneslər yaratmaqla həmin regionlardakı işsizlik problemini azaldır və əmək bazarını gücləndirir. Bu, həmçinin regional iqtisadi inkişafı stimullaşdırır [3].

Sahibkarlıq fəaliyyəti yerli iqtisadiyyatın güclənməsinə və əmək bazarının inkişafına təkan verir. Sahibkarlar yeni iş yerləri yaratmaqla yanaşı, həm də regional inkişafı stimullaşdırır. Bu, xüsusən inkişaf etməkdə olan bölgələrdə əhəmiyyətli rol oynayır. Sahibkarlıq fəaliyyətinin regional səviyyədə genişlənməsi, işsizlik səviyyəsini azaldır və iqtisadi inkişafı dəstəkləyir.

Müsbət təsir:

- Regionlar arasında iqtisadi bərabərsizliklərin azaldılması, yeni iş imkanlarının yaradılması;
- Bölgələrdə iqtisadi fəaliyyətin artması və işçi qüvvəsinin daha yaxşı qiymətləndirilməsi.

Mənfi təsir:

- Bölgələrdə sahibkarlıq fəaliyyətinin qeyri-bərabər yayılması, bəzən iqtisadi imkanların müəyyən bölgələrlə məhdudlaşması.

Sosial rifahın və əmək hüquqlarının gücləndirilməsi

Sahibkarlığın inkişafı yalnız iş yerlərinin yaradılması ilə məhdudlaşmır, həm də sosial rifahın yaxşılaşmasına və iqtisadi bərabərsizliyin azalmasına gətirib çıxarır. Sahibkarlar sosial layihələrdə iştirak edir, öz müəssisələrində işçilərə sosial təminatlar təklif edir və yerli icmaların inkişafına töhfə verirlər.

Eyni zamanda, sahibkarlıq fəaliyyəti, yalnız biznes məqsədləri ilə deyil, həm də sosial məsuliyyət və əmək hüquqlarını nəzərə alaraq həyata keçirilməlidir. Sosial məsuliyyət sahibkarlığı, işçilərin iş şəraitini yaxşılaşdırmaq, onların sağlamlıq və təhlükəsizliklərini təmin etmək, həmçinin yerli icmaların sosial rifahını artırmaq məqsədini güdür. Sahibkarlıq fəaliyyətində sosial məsuliyyətə verilən önəm həm də əmək hüquqlarının qorunmasını və təminatlarını artırır [5].

Sahibkarlıq fəaliyyətində sosial məsuliyyət və işçi hüquqlarının qorunması məsələləri mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sahibkarlar müasir iş şəraiti və əmək hüquqlarına uyğun mühit yaratmaqla əmək bazarını daha ədalətli və şəffaf edə bilirlər. Eyni zamanda, sosial sahibkarlıq və korporativ

sosial məsuliyyət təşəbbüsləri işçilər üçün daha yaxşı əmək şəraiti və sosial təminatlar yaratmağa kömək edir.

Müsbət təsir:

- İşçilərin sosial təminatlarının yaxşılaşdırılması.
- Sosial məsuliyyətin artırılması, işçilərin hüquqlarının və sosial təminatlarının yaxşılaşdırılması.

- İstehsalın və xidmətin keyfiyyətinin artması, əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması.

Mənfi təsir:

- Kiçik sahibkarlarda sosial məsuliyyətin nəzərə alınmaması və işçilərin hüquqlarının pozulması;

- Qeyri-formal sahibkarlıq fəaliyyətlərində sosial təminatların təmin olunmaması.

Nəticə

Sahibkarlıq iqtisadiyyatın inkişafını təşviq edən və yeni iş imkanları yaradan fəaliyyətlər bütünü olaraq əmək bazarına birbaşa təsir göstərir. Eyni zamanda, **əmək bazarı** sahibkarlıq fəaliyyətinin necə həyata keçirilməsinə və hansı şəraitdə inkişaf etməsinə təsir edir. Sahibkarlıq və əmək bazarı arasında qarşılıqlı əlaqə mövcud iş yerlərinin və təkliflərin tənzimlənməsi, əmək hüquqlarının qorunması, və yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əmək bazarının dinamik inkişafını təmin edir.

Nəticə etibarilə, sahibkarlıq fəaliyyətinin əmək bazarına təsirləri çoxşaxəli və dinamikdir. O, yeni iş yerlərinin yaradılmasından tutmuş, işçi bacarıqlarının inkişafına qədər bir çox müsbət dəyişikliklərə səbəb olur. Bununla yanaşı, sahibkarlığın inkişafı bəzi çətinliklər də yarada bilər, məsələn, qeyri-standart iş şəraitləri və işçi hüquqlarının zəifləməsi kimi məsələlərə diqqət yetirilməlidir. Həmçinin, sahibkarlıq fəaliyyətinin düzgün tənzimlənməsi və işçi hüquqlarının qorunması əmək bazarının davamlı inkişafı üçün vacibdir.

Sahibkarlıq yeni iş yerlərinin yaranmasına, işçi bacarıqlarının inkişafına, innovasiyanın və texnologiyaların tətbiqinə, əmək bazarının şaxələnməsinə və regional iqtisadi inkişafın təşviqinə töhfə verir. Lakin, bununla yanaşı, qeyri-standart iş şəraitləri, texnologiyaların işləri əvəz etməsi və sosial təminatların zəifləməsi kimi mənfi nəticələr də mövcuddur. Bu səbəbdən sahibkarlıq fəaliyyətinin əmək bazarına müsbət təsirlərinin maksimuma çatdırılması üçün uyğun tənzimləmə və sosial təminatlar vacibdir.

Ümumilikdə, sahibkarlıq fəaliyyəti əmək bazarının inkişafında vacib bir komponentdir. O, iqtisadiyyatda dinamik, çevik və rəqabətqabiliyyətli bir mühit yaradır, yeni iş imkanları təmin edir və əmək bazarının tələblərinə uyğun yeni bacarıqların inkişafına şərait yaradır. Bu da uzunmüddətli iqtisadi inkişafın və sosial rifahın təmin olunmasına kömək edir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Quliyev T.Ə. İnsan resurslarının idarə edilməsi. Bakı, 2013
2. Səfərov P.M. Əmək bazarında işsizlik // Əmək və sosial problemlər, 2009 №1 (5)
3. Əliyev, T.N., İsmayılov, B.V. Azərbaycan sahibkarlığının inkişafının bazar mexanizmləri. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası İqtisadiyyat İnstitutu. Bakı: Elm, 2008, 300 s.
4. İbrahimov İ.H. Sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsi məsələləri. Bakı: Səda, 2010, 248s.
5. Quliyev C.B. Həyat səviyyəsi: yoxsulluğu törədən və azaldan sosial-iqtisadi amillər. Bakı: Avropa, 2011, 235 s.

INFLUENCE DIRECTIONS OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY ON THE FORMATION OF THE LABOR MARKET

A.Hajiyev

Mingachevir State University

dissertation student of Azerbaijan University of Technology

Abstract: *The labor market and entrepreneurship are mutually reinforcing because entrepreneurs provide workers from the labor market and workers provide work for entrepreneurs. This process plays an important role for the circulation and development of the economy. The dynamics of the labor market determine the development and success of entrepreneurs. The main goal of the study was to examine the influence of entrepreneurial activity on the formation and development of the labor market and the positive and negative sides of these directions, the current state of entrepreneurial activity and the development of the labor market, and the directions for strengthening the development of the labor market.*

Keywords: *entrepreneurship, labor market, economic development, employment, unemployment*

ВЛИЯНИЕ НАПРАВЛЕНИЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ФОРМИРОВАНИЕ РЫНКА ТРУДА

А.В.Гаджиев

Мингячевирский государственный университет

диссертант Азербайджанского технологического университета

Резюме: *Рынок труда и предпринимательство взаимно усиливают друг друга, поскольку предприниматели предоставляют работников с рынка труда, а работники предоставляют работу предпринимателям. Этот процесс играет важную роль для кровообращения и развития экономики. Динамика рынка труда определяет развитие и успех предпринимателей. Основной целью исследования было рассмотреть влияние предпринимательской деятельности на формирование и развитие рынка труда, положительные и отрицательные стороны этих направлений, современное состояние предпринимательской деятельности и развитие рынка труда, а также направления для усиления развития рынка труда.*

Ключевые слова: *предпринимательство, рынок труда, экономическое развитие, занятость, безработица*

Elmi redaktor: i.e.d., prof. E.Sadiqov

Çara təqdim edən redaktor: i.f.d., dos. N.Qədimli

Daxil olub: 26.08.2024

Çara qəbul edilib: 07.09.2024